

Prima instanță: Jud. Centru
Jud. Gh. Stratulat
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău:
D.Manole, Gr. Dașchevici, I.Cotruță

DECIZIE

31 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător:

Tatiana Vieru

Judecători:

Svetoslav Moldovan

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

examinînd recursul declarat de Cîrpala Vladimir în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cîrpala Vladimir către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale privind obligarea calculării și achitării contribuțiilor sociale, eliberarea certificatului și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2016, prin care s-a respins cererea de apel declarată de Cîrpala Vladimir, s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Centru mun.Chișinău din 03 decembrie 2015,

C O N S T A T Ă :

La 16 decembrie 2014, Cîrpala Vladimir a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova”, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale privind obligarea calculării și achitării contribuțiilor sociale, eliberarea certificatului și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, începînd cu 16 aprilie 1984 până la 30 decembrie 1998 a activat la Depoul de vagoane frigorifice Basarabeasca. În această perioadă de două ori a fost concediat ilegal și restabilit în funcție, iar pentru absența forțată de la serviciu de două ori a fost încasat salariu și anume prin încheierea Tribunalului or. Comrat din 12 februarie 1998 pe perioada 23 februarie 1997 -12 februarie 1998 a fost încasată suma de 5142 lei pentru absența forțată de la serviciu,

prin încheierea Tribunalului or. Comrat din 22 decembrie 1998 în perioada 17 martie 1998-14 mai 1998 a fost încasată suma de 879 lei pentru absența forțată de la serviciu, iar după eliberarea de la serviciu la cererea personală prin încheierea Tribunalului Comrat din 30.11.2000 a fost încasată suma de 9108 lei pentru perioada 31 decembrie 1998 – 25 aprilie 2000.

Reclamantul consideră că, după eliberarea s-a din funcție la cererea personală prin încheierea Tribunalului Comrat din 30 noiembrie 2000 din contul ÎS „Calea Ferată" a fost încasată suma pentru absența forțată de la serviciu pentru zilele lipsite în legătură cu reținerea carnetului de muncă în perioada 31 decembrie 1998 - 25 aprilie 2000 în sumă de 9108 lei.

Cîrpala Vladimir a mai indicat că, începând cu 24 aprilie 2014, i-a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă în mărime de 1743,09 lei, pentru activitatea de muncă de 17 ani și 11 luni, dar necesare 31 de ani și 6 luni.

A afirmat că, la stabilirea pensiei nu au fost incluse sumele de 5142 lei, 879 lei și 9108 lei, deoarece nu sunt confirmate ca salariu, la fel nu este inclusă perioada de muncă 19 iulie 1997 – 11 februarie 1998 la Depoul de vagoane frigorifice Basarabeasca, perioadă de lipsă forțată de la serviciu.

A indicat că, la 27 octombrie 2014, de la ÎS „Calea Ferată din Moldova" a primit răspunsul prin care menționează că ÎS „Calea Ferată din Moldova" s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale pentru a explica situația creată.

A menționat că, la 27 noiembrie 2014, a primit răspuns de la Depoul de vagoane frigorifice Basarabeasca prin care i s-a adus la cunoștință că conform răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale suma încasată de la depoul de vagoane nu se include în certificatul de salariu și pensii.

Prin urmare, Cîrpala Vladimir a solicitat obligarea ÎS „Calea Ferată din Moldova" de a calcula și achita în Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat a contribuțiilor sociale din salariu încasat în temeiul încheierilor Tribunalului Comrat din 12 februarie 1998, din 12 decembrie 1998 și 30 noiembrie 2000, precum și pentru perioada 19 iulie 1997 până la 11 februarie 1998, eliberarea certificatului referitor la salariu, încasarea prejudiciului moral în mărime de 100000 lei.

Reclamantul a menționat că își întemeiază cerințele pe norma legală evidențiată în Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XVI din 10 octombrie 1998 și Codul Muncii.

Prin hotărîrea Judecătorei Centru mun.Chișinău din 03 decembrie 2015 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Cîrpala Vladimir împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova", intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale privind obligarea ÎS „Calea Ferată din Moldova" calculării și achitării în Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat a contribuțiilor sociale din salariul încasat în temeiul încheierilor Tribunalului Comrat din 12 februarie 1998, din 22 decembrie 1998 și 30 noiembrie 2000, precum și pentru perioada 19 iulie 1997 până la 11

februarie 1998, eliberarea certificatului referitor la salariu, încasarea prejudiciului moral în mărime de 100000 lei (o sută mii lei), ca tardivă (f.d.89; 92- 94).

La 29 decembrie 2015 Cîrpala Vladimir a înaintat cerere de apel, solicitînd casarea hotărîrii Judecătorei Centru mun.Chişinău din 03 decembrie 2015, cu pronunţarea unei noi hotărîri prin care acţiunea să fie admisă integral (f.d.96; 108-109).

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 17 noiembrie 2016 s-a respins cererea de apel înaintată de Cîrpala Vladimir, s-a menţinut hotărîrea Judecătorei Centru mun.Chişinău din 03 decembrie 2015 (f.d. 151-155).

În motivarea soluţiei s-a reţinut că, instanţa de fond legal şi întemeiat a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea pricinii, a interpretat şi aplicat corect normele de drept material asupra circumstanţelor de fapt constatate cu privire la respingerea acţiunii ca fiind tardivă.

În speţă, s-a constatat omiterea termenului de prescripţie extintivă la depunerea acţiunii date, or, potrivit art.74 Cod civil, în redacţia din 26 decembrie 1964, în vigoare la data raportului juridic, termenul general pentru apărarea printr-o acţiune a drepturilor încălcate ale unei persoane (prescripţia) este de trei ani, iar în litigiile organizaţiile de stat, colhozuri şi alte organizaţii cooperatiste şi celelalte organizaţii obşteşti - de un an.

Astfel, conform art. 77 al Legii citate, în vigoare la data apariţiei raportului juridic, instanţa judecătorească competentă sau arbitrii aleşi primesc spre examinare cererea de apărare a dreptului încălcat, independent de expirarea termenului de prescripţie.

Totodată, a constatat că eventuala şi posibilă obligaţie de calculare şi achitare în Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat a contribuţiilor sociale din salariu încasat în temeiul încheierilor Tribunalului Comrat din 12.02.1998, din 22.12.1998 şi 30.11.2000, precum şi pentru perioada 19.07.1997 până la 11.02.1998, este una prescriptibilă şi la data depunerii cererii de chemare în judecată prescrisă.

Prin urmare, a menţionat că Cîrpala Vladimir a depus cererea de chemare în judecată la 16 decembrie 2014, depăşind termenul de prescripţie.

La 09 februarie 2017 Cîrpala Vladimir a declarat recurs împotriva deciziei instanţei de apel din 17 noiembrie 2016 şi a hotărîrii primei instanţe din 03 decembrie 2015 (f.d. 158-159).

În motivarea recursului s-a invocat că, decizia contestată este neîntemeiată şi pasibilă de a fi casată, deoarece instanţa de apel a interpretat eronat legea materială, ca rezultat al neconstatării şi neelucidării corecte a circumstanţelor pricinii, care au o importanţă pentru soluţionarea justă a pricinii în fond.

Consideră că, instanţa de apel a adoptat o decizie neîntemeiată, deoarece concluziile expuse în actul emis sunt în contradicţie cu probele prezentate şi anexate

la materialele pricinii, care demonstrează cu certitudine că s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în termenul prevăzut de legislația în vigoare.

Precizează recurentul că, o altă încălcare procedurală a instanței de apel este faptul că în motivarea deciziei nu s-a dezvăluit toate circumstanțele și argumentele prezentate pe parcursul examinării cauzei, fapt ce a dus la aprecierea arbitrară a probelor prezentate.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 17 noiembrie 2016 și a fost expeditată părților la 18 noiembrie 2016 (f.d. 156), însă careva probe ce ar confirma receptionarea deciziei contestate la materialele cauzei lipsesc. Ca urmare, recursul depus la 09 februarie 2017, este depus în termen.

La 19 aprilie 2017 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus referință la cererea de recurs înaintată de Cîrpala Vladimir, solicitînd respingerea acestuia ca inadmisibil.

Prin încheierea din 17 mai 2017 a Curții Supreme de Justiție s-au considerat admisibil recursul declarat de Cîrpala Vladimir împotriva deciziei din 17 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Analizând legalitatea actelor de dispoziție atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii rezultă că, în perioada de 16 aprilie 1984 – 30 decembrie 1998, Cîrpala Vladimir a activat la Depoul de vagoane frigorifice Basarabeasca al ÎS „Calea Ferată din Moldova”. În interiorul perioadei 16 aprilie 1984 – 30 decembrie 1998, Cîrpala Vladimir a fost concediat de la Depoul de vagoane frigorifice Basarabeasca VCD-2 și restabilit în funcție, iar pentru absența

forțată de la serviciu de două ori a fost încasat salariu și anume prin încheierea Tribunalului or.Comrat din 12 februarie 1998 pe perioada 23 februarie 1997 – 12 februarie 1998 a fost încasată suma de 5 142 lei pentru absența forțată de la serviciu și prin încheierea Tribunalului or.Comrat din 22 decembrie 1998 în perioada 17 martie 1998 – 14 mai 1998 a fost încasată suma de 879 lei pentru absența forțată de la serviciu, iar după eliberarea de la serviciu la cererea personală prin încheierea Tribunalului or.Comrat din 30 noiembrie 2000 a fost încasată suma de 9108 lei pentru perioada 31 decembrie 1998 – 25 aprilie 2000, (f.d 10-18).

Concomitent, se constată că ÎS "Calea Ferată din Moldova" nu a calculat și achitat în Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat contribuțiile sociale din salariu încasat în temeiul încheierilor Tribunalului Comrat din 12.02.1998, din 22.12.1998 și 30.11.2000, precum și pentru perioada 19.07.1997 până la 11.02.1998.

Judecând cauza, atât instanța de fond, prin hotărârea din 03 decembrie 2015, cât și instanța de apel, prin decizia din 17 noiembrie 2016, au ajuns la concluzia că cererea de chemare în judecată depusă de Cîrpala Vladimir la 16 decembrie 2014, este depusă cu omiterea termenului general de prescripție extintivă.

Întru susținerea concluziilor sale, instanțele judecătorești au reținut că raportul juridic dintre ÎS "Calea Ferată din Moldova" și Cîrpala Vladimir au apărut în perioada 1997- 2000, iar ultimul a depus cererea de chemare în judecată la 16 decembrie 2014, cu omiterea prevederilor art.74 Cod Civil, în redacția din 26 decembrie 1964.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanțele de judecată sunt incorecte, deoarece instanțele au admis o examinare superficială și arbitrară a litigiului dedus judecății și interpretării eronate a probatoriului administrat în cauză.

Colegiul relevă că instanța de apel expunând în decizia sa dispozițiile prevederilor art.74 -77 Cod civil în redacția din 26 decembrie 1964 a conchis precum că eventuala și posibilă obligație de calculare și achitare în Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat a contribuțiilor sociale din salariu încasat în temeiul încheierilor Tribunalului Comrat din 12.02.1998, din 22.12.1998 și 30.11.2000, precum și pentru perioada 19.07.1997 până la 11.02.1998, este una prescriptibilă. Astfel, considerând că cererea de chemare în judecată depusă de Cîrpala Vladimir la data de 16 decembrie 2014, este depusă cu depășirea termenului de prescripție.

Cu referire la ipoteza dată, Colegiul notează că, instanța de apel nu a luat în considerație faptul că începând cu 24 aprilie 2014 lui Cîrpala Vladimir i-a fost stabilită pensia pentru limita de vîrstă în mărime de 1743,09 lei, pentru activitatea de muncă de 17 ani și 11 luni, dar necesare fiind 31 de ani și 6 luni.

Mai mult ca atât, la 27 noiembrie 2014 prin răspunsul Depoului de vagoane frigorifice Basarabeasca al ÎS „Calea Ferată din Moldova”, i-a adus la cunoștință lui Cîrpala Vladimir despre răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale în care expres a fost menționat faptul că suma încasată de la depoul de vagoane nu se include în certificatul de salariu și pensii.

Conform art. 17 alin. (1) lit. a) și (4) a Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia. Termenul de 30 de zile specificat la alin.(1) este termen de prescripție.

Reieșind din situația de fapt stabilită și conform normelor de drept material enunțate Cîrpala Vladimir s-a adresat cu prezenta acțiune în instanța de judecată la 16 decembrie 2014, or, termenele de prescripție extinctivă a dreptului la acțiune este intervalul de timp stabilit de lege înaintul căruia trebuie sesizate instanțele judecătorești competente sub sancțiunea pierderii în întregul ei a posibilității de a mai putea obține protecție judiciară a drepturilor civile încălcate sau nerecunoscute.

Or, conform art. 272 alin. (1) Codul civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Prin urmare, Colegiul menționează că, adresarea recurentului cu acțiunea civilă în instanța de judecată, la 16 decembrie 2014, cu privire la raportul juridic apărut între el și ÎS "Calea Ferată din Moldova" în perioada 1997- 2000, nu-i poate fi imputată lui Cîrpala Vladimir, deoarece acesta a aflat despre încălcarea dreptului său la momentul calculării pensiei pentru limita de vîrstă, adică la 24 aprilie 2014. Dar mai exact cînd a primind răspunsul la 27 noiembrie 2014.

Sub aspectul dat, se va reține ca relevante și argumentele recurentului precum că la baza emiterii deciziei instanța de apel incorect a cercetat probele administrate la materialele pricinii în conformitate cu art. 130 CPC.

Concomitent, Colegiul conchide că, Cîrpala Vladimir înaintînd prezenta acțiunea civilă la 16 decembrie 2014 a respectat prevederile legislației în vigoare fapt confirmat prin prisma prevederilor art.33 alin.(1) lit.(a) din Legea cu privire la sistemul public de pensii, care stipulează că, reexaminarea drepturilor la pensii se efectuează în cazul aparițiilor unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie.

Deci, este prematură ipoteza instanței de apel precum că a fost omis termenul de prescripție în speța dată, iar drepturile garantate a recurentului au fost respectate.

În aceste ordine de idei, Colegiul notează că la rejudecarea pricinii urmează a fi verificat și acest aspect prin prisma art. 119 Cod de procedură civilă în raport cu argumentele recurentului.

Instanțele de judecată s-au referit în exclusivitate la încălcarea termenului de prescripție extintivă, fără însă a lua în considerare că calcularea pensiei a fost efectuată la 24 aprilie 2014, când Cîrpala Vladimir a împlinit limita de vîrstă și ultimul nu a avut posibilitate să cunoască despre drepturile încălcate pînă la data respectivă.

Prin urmare, Colegiul reține ca fiind relevante argumentele recurenților precum că prin neexaminarea circumstanțelor formulate, instanța de apel a încălcat drepturile și interesele procedural-fundamentale a recurentului, omisiuni care conduc la nerespectarea principiului unui proces echitabil consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, din perspectiva motivării unei hotărâri judecătorești, care este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

De asemenea, Colegiul notează că din textul actelor de dispoziție ale instanțelor ierarhic inferioare se distinge că ambele instanțe s-au expus doar asupra omiterii termenului de prescripție extintivă, însă nu s-au expus asupra argumentelor recurentului precum că despre încălcarea drepturilor sale a aflat abia în 2014.

Respectiv, Colegiul reține că în decizia instanței de apel nu se distinge o analiză și asupra acestei circumstanțe, în condițiile când instanța avea obligația de a supune aprecierii prin prisma argumentelor și probelor prezentate de părți a constatării acțiunilor de fapt, dar nicidecum pe presupuneri.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul hotărârii contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, argumentele pîrîtului pe care se întemeiază concluziile sale, fără să se expună asupra argumentelor reclamantului formulate în cadrul judecării pricinii.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

În confirmarea ipotezei date, are relevanță și cauza *Suominen vs Finlanda*, în care s-a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite.

Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs.

Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să verifice aspectele menționate supra, să se expună asupra fiecărei pretenții din acțiune, prin prisma temeiniciei acestora, să creeze condiții obiective pentru realizarea și exercitarea drepturilor procedurale și în dependență de probele pertinente administrate, rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

Având în vedere cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că lacunele indicate supra, nu pot fi înlăturate la judecarea recursului, fapt pentru care recursul declarat de Cîrpala Vladimir împotriva deciziei din 17 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi admis, cu casarea deciziei contestate și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Cîrpala Vladimir.

Se casează decizia din 17 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Cîrpala Vladimir către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, intervenient accesoriu Casa Națională de Asigurări Sociale privind obligarea calculării și achitării contribuțiilor sociale, eliberarea certificatului și repararea prejudiciului moral, cu remiterea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

Judecători:

Svetoslav Moldovan

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Nicolae Craiu